

אשית עצות בנפשי

שיחות זמנינו

ממורינו ראש

הישיבה שליט"א

נ"ד

שנה ב'

פרשת בחוקתי

תשפ"ד

שיעור ליל שישי
פר' אמור תשפ"ד

סעודת ראש חודש ניסן
לתומכי הכולל

לשמיעת השיעורים
קול ברסלב: 079-70-400-66

- פנימו -

יוצא לאור על ידי תלמידי היכל הקודש
בני ברק יצ"ו

להערות והארות: USHISEB@GMAIL.COM

ליל שישי פרשת אמור תשפ"ד

יחד עם קביעת מזווה וחנוכת ביהמ"ד היכל הקודש בארא פארק

בבית המדרש של ר' יוחנן, שאל אותה ר' יוחנן, בתי וכי אין בית הכנסת בשכנותך, אמרה לו, רבי וכי אין לי שכר פסיעות, הגמרא כאן מאוד מעניינת, וצריך להבין את זה, כי אם היא מחפשת שכר פסיעות, אולי יש בית כנסת יותר רחוק מהביהכ"נ של ר' יוחנן, ואז היא תקבל עוד יותר שכר פסיעות, אלא הכוונה היא שבבית כנסת הזה של ר' יוחנן היא מקבלת יראת שמים והתחזקות, ועל הטענה שזה רחוק, היא ענתה שהיא תקבל שכר פסיעות.

להתאמץ למען רבינו

כולנו זוכרים את מה שמוהרא"ש היה מספר, שהיה יהודי באומן בשם ר' סענדער מטראוויצא, והיה רק שני יהודים באומן שהיה להם המפתח לציונו הקדוש של רבינו, ויום אחד לפנות בוקר ר' סענדער הגיע והיה נעול, ומי שמכיר את המיקום של הציון, יודע שאלו שמגיעים מלמעלה היה להם דרך קשה, עליה וירידה, שלג וגשם שמחליק, ור' סענדער עשה את כל הדרך והכל היה מושלג, אבל הוא החליט שהוא נשאר שם להתפלל ולהתבודד בתוך השלג הכבד, ואחרי זה כשהגיע היהודי לפתוח את הציון הוא שם לב

קביעת מזווה וחנוכת הבית

חסדי השם שאנו זוכים להתאסף יחד עם חנוכת בית המדרש וקביעת מזווה לבית המדרש בבארא פארק, המתפללים הותיקים כאן כבר עברו כמה וכמה פעמים בית כנסת ממקום אחד למשנהו, המקורבים החדשים לא יודעים שהבית כנסת הזה כבר עבר המון גלגולים, הלוך ושוב, אבל ב"ה שהמקום כאן נהיה יותר ויותר יפה, ברוך השם כעת הגענו למקום שכבר יכולנו לחתום חוזה לכמה שנים, ובעז"ה מהיום והלאה יהיו כאן דברים מאוד יפים.

הליכה למרחקים – לבית כנסת של יר"ש וחיזוק

יש אברכים שאומרים לי שאחרי שבית הכנסת עבר מקום, הם צריכים ללכת כעת דרך מאוד ארוכה וזה קשה להם, כל אלו שלומדים כעת בימי הספירה את מסכת סוטה, למדנו היום בעשרים ושנים לעומר, את דף כ"ב, ר' יוחנן אומר שלמד יראת שמים מבתולה והליכה לבית מדרש מאלמנה, תבדקו שם בגמרא את הסיפור מיראת שמים, וכעת נספר מה שנוגע לענייננו על בית הכנסת, ר' יוחנן ראה שאלמנה הגיעה ממרחקים להתפלל

תשובה, היו יהודים שהיו חוטאים ופושעים גדולים, עוד לפני עידן הטכנולוגיה, גם אז היו בעלי עבירות כפשוטן וכמשמען, עבירות לא התחילו בדור זה, ולאנשי שלומינו היה בושה גדולה שאלו הגיעו לברסלב, אבל ידעו שלא מגרשים אף אחד, כי הוא לא הגיע אלינו הוא הגיע לרבינו, והסוף היה שהם היו בעלי תשובה גדולים, פעם היה סופר אחד שחילל שבת בכתיבת ספריו, ונכנס באמצע שבת לאחד מבתי הכנסת בעיר ברסלב, ראו על היד שלו, שזה שחור מהדיו שכתב עכשיו, וצעקו עליו מחלליה מות יומת וכו', וככה רץ מבית כנסת אחד למשנהו, עד שהגיע לבית הכנסת של ר' נתן, והגבאים רצו לזרקו אותו, אבל ר' נתן רמז עם ידו שלא לעשות לו כלום, ועם הזמן אחרי ששמע הרבה שיחות התחזקות נהפך לבעל תשובה גדול ולירא שמים מרבים, כמו כן מסופר שבעיר אומן היה יהודי מוסר רח"ל שהיה מסוכן לעמוד לידו, כי הוא מסר את כולם לשלטונות, קראו ליהודי הזה 'משה צדוק', ויום אחד היה לו יארציט לאבא שלו וחיפש מנין, הרי העיר אומן היה מלא בבתי כנסת, הייתי צריך בערב ראש השנה העבר ללכת לעירייה באומן לסדר דברים אודות הבנין שלנו באומן, הראו לי בדרך מלא בניינים, כאן היה בית הכנסת של בניו של הרה"ק מקאריץ, וכאן היה בית כנסת זה וזה וכאן זה וזה, וכך עבר משה צדוק מבית כנסת למשנהו באומן, ובכל מקום צעקו עליו, מוסר, צא החוצה, עד שהגיע לקלויז של חסידי ברסלב, וכשנכנס שם בשעות אחה"צ, חשב אחד מחסידי ברסלב, הרי הוא כמובן לא הניח תפילין היום, וניגש אליו והמר לו: משה צדוק, אם אתה כבר כאן, תניח טלית ותפילין, ומשה צדוק התחיל לבכות והתעורר לתשובה ונהיה ירא שמים גדול.

כֵּן אֶחָד הוּא גְּבַאי

אני רוצה לדבר היום קצת על גבאות,

שיש שם איזה דמות מכוסה בלבן מתנענע, והוא מתקרב ורואה שזה ר' סענדער, ושואל אותו: ר' סענדער מה אתה עושה כאן, הרי אתה קופא מקור, אמר לו ר' סענדער: עשיתי לעצמי חשבון, הרי עוד מעט אני כבר הולך מהעולם, ואני ארצה להיכנס להיכלו הקדוש של רבינו למעלה, ויתחילו להגיד לי שנעול ויש שלג, וכי אני אסתובב ואלך לגיהנום, אני יעמוד ליד הדלת עד שיכניסו אותי, ומה שהבן אדם עושה כאן בעולם הזה, כך יעשו איתו בעולם הבא, ולכן גם כאן אני מתאמץ ולא בורח, וכך יכניסו אותי למעלה בהיכלו של רבינו.

להתאמץ למען רבינו

ר' סענדער היה יהודי מורם מעם, יש ממנו הרבה ניגונים, יש את השיר על סורו ממני מרעים, סענדער'ל צועק סורו ממני מרעים, ככה הוא אמר תהלים, יש גם את השיר ידיד נפש, הגלה נא ופרוס חביבי עלי, שירים מלא געגועים, וכאן ר' סענדער נותן לנו דרך איך להסתכל על הבתי מדרשות שלנו, אם הבית מדרש עבר מקום, יהיה לנו שכר פסיעות, גם אם מאוד חם או מאוד קר, אנחנו לא נלך מרבינו, נישאר כאן במקומו של רבינו, אני רוצה לחזק כאן את החבורה הכל כך יפה שיש כאן בבארא פארק, לפעמים חושב אברך, הרי כליל שבת אין שיחות ודיבורים, ומה אני צריך ללכת דרך כה ארוכה, אבל צריך לדעת שהמקום שלנו אצל רבינו, המשנה אומרת אל תהי רשע בפני עצמך, והכוונה, אם אתה מרגיש שנפלת עמוק ואתה רשע, אל תהיה בפני עצמך, אל תהיה לבד, תבוא לרבינו שיעזור אותך לתשובה, ואם אתה לא רואה שזה קורה עכשיו, זה יקרה עוד מעט.

רבינו יחזיר אותנו למוטב

בברסלב ראו אותות ומופתים בדרכי

יכופר להם העון, הרי לא חטאו בעונות כאלו גדולים שהיו בכלל ישראל, אבל בני עלי דרכו על אנשים, הם הכניסו רק את הקרבנות של הבהמות הגדולות, כי שם קיבלו מנות גדולות של בשר, זרוע לחיים והקיבה ועוד, ואילו הנשים שהגיעו עם הציפרים להיטהר לביתם, ואין מזה לכהן כלום, דחו אותם ביום, ויכלו לחזור לביתם רק למחרת, ועל זה הקב"ה הנשבע להם שלא יכפר להם, והתורה מחשיבה את העון הזה כאילו חטאו באשת איש, כי אסור לדרוך על אנשים, והם החשיבו את הכסף ובעלי הממון, ואת זה גם צריך לדעת בבתי מדרשות בהיכל הקודש, 'מכסף לא תדברו', צריך לכבד את כל אחד, לא משנה אם יש לו כסף או לא, לגשת לעמוד זה לא כיבוד, צריך לגשת מי שיודע, ולא יסחוב את התפילה ולא ימהר יותר מדי, ובעליות תחלקו חופשי לכל מאן דבעי, אם יש יהודי חשוב זה הזמן לכבד אותו, אצלינו הכיבודים פתוחים, יש מקומות ששומרים על השישי ושאר כיבודים, אצלינו אדרבה, אם מגיע יהודי מכובד, אבא של אחד האברכים, נותנים לו שישי ומחיים את נפשו, אפשר לקנות עולם הבא עם הכיבודים האלו, אם זה יהודי מכובד, נותנים לו הגבה במנחה, כמובן אם זה לא ס"ת ישן וכבד, אבל ס"ת חדש זה כבוד גדול, וכן מנחה בערב שבת צריך לכבד עם זה את היהודים המכובדים.

להאיר לקטנים

התורה אומרת השבוע, אמור אל הכהנים ואמרת אליהם, ואומר רש"י כפל הלשון 'אמור ואמרת' הכוונה להזהיר גדולים על הקטנים, ויש אנשים שחושבים שהכוונה שצריך להזהיר אותם בתקיפות, ולא יודעים שהכוונה הוא על זוהר ואור, הגדולים צריכים להאיר את הקטנים, הן האבא לילדיו, והן הבעל לאשתו, והן הגבאי ליושבי בית המדרש, והמלמד לתלמידיו, כל אחד צריך להאיר את הקטנים.

שאף אחד לא יחשוב שזה לא נוגע אליו, כי כל אחד הוא גבאי אצלו בבית, הן לגבי ילדיו והן לגבי אשתו, בכל בית כנסת ובכל בית צריך להיות סמכות ודרך ארץ, אם אין מישהו שמנהל את הבית בסמכות ודרך ארץ אין שם יראת שמים, וככה זה בכל בית כנסת, אבל לא ממנים גבאי אחד, כדברי המשנה בשקלים אין ממנים על הציבור פחות משנים, לכן ממנים שנים או שלשה גבאים בכל בית כנסת, כל אחד מביין קצת אחרת, וביחד יש בית כנסת יפה, כשמוהרא"ש הגיע לראשונה לארץ ישראל ונפגש עם ר' לוי יצחק, ור' לוי יצחק כל כך התאונן על חוסר הדרך ארץ של המתפללים ב'שול', כמה הוא מסר נפשו לבנות את ה'שול', הבית הכנסת הגדול של חסידי ברסלב במאה שערים, ולא היה דרך ארץ, תסתכלו באשר בנחל באידיש, המכתב הראשון שמוהרא"ש כתב באידיש, שם הוא מתאר מה ר' לוי יצחק סיפר לו, בהתחלה לא כתב מוהרא"ש מכתבים באידיש, כי כתב את רוב מכתביו לקהילתו ביבנאל, לאחינו הספרדים, כאן באמריקה היה מוהרא"ש בהצנע לכת, ורק בעשר שנים האחרונות כשרבים התחילו להתחבר אליו, ונפתחו קהילות בויליאמסבורג וקרית יואל, הוא התחיל לכתוב מכתבים באידיש, ומוהרא"ש כותב שם בהתחלה, איך צריך להיראות בית הכנסת, ואיך סבל ר' לוי יצחק, אם איזה גבאי היה מעיר למישהו בבית כנסת, מיד צעקו עליו וביזו אותו, והאמת היא שבמקום שאין דרך ארץ אין יראת שמים, וככה זה גם אצל הורים לילדים, וגם מלמדים לתלמידים.

לכבד את כל אחד בבית כנסת

אבל צריך לדעת שאסור לפסוע על ראשי עם קודש, ולא לפגוע באנשים ולא לדרוך על אנשים, ולא להרוויח על אנשים ולא לדחוק אנשים, למדנו עכשיו בנ"ך הפסוקים בשמואל, איך הקב"ה נשבע לבית עלי שלא

מאוד טובה בבית מדרש כולם אוהבים אחד את השני, ואמרת לך שהוא כל כך החיה אותי עם המכתב, אם החברים אוהבים אחד את השני, אין משהו יותר טוב, אני לא אומר שלא יתחילו בזמן, צריך להתחיל בזמן, אבל לא קרה כלום אם לא התחילו בזמן כל עוד שהאווירה בביהמ"ד היא אוירה טובה של אחוה ורעות, אצלינו בבית כנסת בווייליאמסבורג מתחילים מאוד מדוייק, מתחילים בתשע וחצי, אבל השבוע היה שיחות ארוכות קודם התפילה ופתאום רואים שזה כבר עשר וחצי, אין ספק שבבית כנסת צריך סדר, וצריך להתחיל בזמן, ובבית כנסת לא מדברים ח"ו, אבל המטרה של הגבאים זה להביא את מתפללי בית הכנסת לאחוה ורעות.

מגיעים לבית המדרש – להירגע ולנשום

אם הגבאי רואה אברך מגיע לבית מדרש, הוא צריך לדעת למה האברך הגיע, הוא הגיע כי קשה לו, והוא מחפש פינה שקטה להירגע, בבית מר לו עד מאוד, והוא מגיע לכמה דקות לבית המדרש, מקום מפלט, להרגיע את נשמתו, אני לא אומר ח"ו שמותר להפריע ולדבר בבית כנסת, ולכן מאוד מומלץ שיהיה חדר חיצוני, ומי שמרגיש צורך לדבר ולא מצליח להתגבר על יצרו, יכול לצאת לדבר, בהתחלה כשהיה לנו את הבית כנסת הקטן בווייליאמסבורג, הלכו לספר למוהר"ש שאני לא עושה כלום כשאברכים מדברים באמצע התפילה, ואמרת לאנשים האלו, תחכו עוד קצת, יהיה בית כנסת יותר גדול, ויהיה חדר חיצוני, ומי שירצה שיצא לדבר בחוץ, לאף אחד זה לא אמור לעניין אם האברך מתפלל או לא.

לפחות הוא הגיע לבית כנסת

שמעתי לפני המון שנים מהרה"ק ר' יעקב מפשעווארסק זי"ע שסיפר מהרה"ק הרבי

רבינו אומר בליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קפ"ד: כשאחד מדבר בחבירו עם יראת שמים, כשגבאי לומד משהו בבית מדרש, או האבא לומד משהו בשולחן שבת, או אברך מדבר עם רעהו, או המלמד מדבר עם הילדים, נעשה אור ישר ואור חוזר מי שקצת מבין באור, יודע שכל מערכת האור עובד בדרך זו, הליכה וחזרה, האריז"ל מדבר הרבה מזה, ואומר רבינו לפעמים מקדים האור חוזר קודם האור הישר, כשהמקבל הוא מוח קטן, לפעמים מדברים עם מישהו ואומרים לו שידבר עם ד', ששיח את לבו אל ד' ושיתגעגע אל ד' ואולי אפילו להתבייש מד', והוא לא מבין על מה מדברים, אז זה שמדבר נדלק בחזרה לפני שהשומע נדלק מהאור, ואומר רבינו שאם הוא היה מדבר את הדיבורים האלו בינו לבין עצמו יכול להיות שלא היה מתעורר מהם כלל, יכול להיות בן אדם לומד לעצמו מכתב כאשר בנחל והוא לא מתעורר, וממשיך רבינו ואומר, ועל ידי שדיברם לחבירו, נתעורר מהם, ואף שחבירו לא נתעורר, כי חזרו אליו בכחינת אור חוזר, כשאתם הולכים הביתה תראו את הדברים בפנים בתוך הספר הקדוש ליקוטי מוהר"ן, וזה מה שרש"י אומר לנו להזהיר גדולים על הקטנים, איך אפשר להאיר את הגדולים, על ידי שמדברים עם הקטנים, אף אם לא נראה שהדיבורים נכנסו למישהו, הרי אתה בעצמך תקבל את האור החוזר, והדיבורים יעוררו אותך.

התפקיד של הגבאי

מה חובת תפקידו של הגבאי? קיבלתי מכתב מאחד הגבאים בהיכל הקודש, וכותב לי, שהוא כבר מתאפק חצי שנה לספר איך נראה אצלו בבית כנסת, לא מתפללים בזמן, צריך להתפלל בשבת בבוקר בתשע וחצי, והשבוע התחילו בעשר, ולפעמים שומעים מישהו מדבר בשקט, ושומעים אנשים מדברים מהחדר החיצוני, והוא מסיים, אגב, יש אוירה

שמים גדולים.

עם אהבה אפשר להשפיע

והדברים אמורים גם לכל אבא בביתו, אם אתה אוהב את ילדיך אתה תצליח להשפיע עליהם לטובה, אבל אם אתה לא אוהב את הבן שלך, לא יעזור כמה שתנסה להעיר אותו שוב ושוב, וכמה שתדחוף אותו, וכל התוכניות והמבצעים שתעשה איתו, שתתן לו את זה ואת זה, שום דבר לא יעבוד אם לא תאהב אותו, אתה חייב לאהוב אותו, ולא להגיד שאוהבים, לא צריכים להגיד לילד אני אוהב אותך, העולם הליברלי דורש מההורים להגיד לילדים: אנחנו כאן בשבילכם. בתורה הקדושה אין דיבורים כאלו, אנחנו ב"ה גדלנו מאוד בריאים, וידעתי שאבא שלי כאן בשבילי ואוהב אותי מבלי שהוא יגיד לנו ככה, הדור היום דורש שההורים יגידו לילדים שאוהבים אותם, ואם אתה חושב שזה חשוב לילד שלך, אז תגיד לו, אבל אני אומר לך שהדיבורים האלו לא יעזרו לו, רק אם תאהב אותו באמת, זה מה שיעזור, אם תקדיש יום אחד לבן שלך, ביום הזה אתה הולך עם הבן שלך למסעדה ולקניות וכו', זה לא יעזור, אבל אם תאהב אותו בתוך לבך, הוא יגדל בריא.

כדי לאהוב את הילד, חייבים להסתכל עליו בעין טובה, ולבקש הרבה מהקב"ה על זה, ודווקא הילד הזה שדומה לחמותך, אותו תאהב יותר, או הילד שדומה לטבע שלך ולהפרעות שיש לך, הכי קשה לאהוב את הילד הזה, ואדרבה עליו תוסיף תפילה מיוחדת, כי כשההורים רואים את החסרונות והחולשות של עצמם על הילד, זה מאוד קשה להם, חייבים לאהוב את הילדים, ורק ככה נוכל להשפיע עליהם לטובה.

גם מלמדים, וגם בבית, וגם בבית כנסת – רק

ר' אלימלך זי"ע, והסיפור הזה מעורר אותי כל פעם לתשובה, כי לפעמים אומרים לי על בחור פלוני ופלוני שהוא לא אווז בכלום ורק עושה ליצנות, ואני חייב להסתכל על כל בחור בעין טובה, כי אם לא, לא אוכל לעזור לו לגדול, וכה סיפר, פעם אחת נכנס הרבי ר' אלימלך לשולחנו הטהור בליל שב"ק, והוא מילא את הגביע לקידוש, ומחזיק את הכוס בידו עם עיניים סגורות ולא מתחיל את אמירת הקידוש, ככה עמד עשר דקות, ורק אחרי זה התחיל יום השישי, אחרי זה שאל אחד התלמידים אם היה איזה גזירה בשמים, אמר הצדיק, הגזירה היתה כאן בבית הכנסת, ואמר להם, הרי ראיתם בעצמכם שנכנסו כאן שתי ליצים, וחשבתי לעצמי למה הם הגיעו לכאן, סתם לעשות ליצנות, והרי לפני אמירת קידוש חייבים לחזור בתשובה כדי להיות כשר לעדות, לפני שהולכים להעיד על בריאת שמים וארץ, וזה זמן שכל אברך מהרהר בעצמו, רבש"ע אני רוצה להיות ירא שמים, ולא הצלחתי למצוא נקודה טובה על שני האנשים האלו, עד שבסוף התחלתי לחשוב, הרי אם אני הייתי במצב שהם נמצאים בו, לא הייתי הולך בליל שב"ק לבית כנסת, והאברכים האלו הגיעו לבית כנסת ולא הלכו לבלות בכל מיני מקומות רעים ומשונים.

כשאברך מגיע לבית כנסת יש הרבה מה לדון עליו לטובה, הרי בסוף הוא הגיע לבית כנסת, האברך היה יכול ללכת ל'לא טובים', ובחר להגיע לבית כנסת, כמה אנחנו צריכים להסתכל בעין טובה על כל אברך שמגיע לבית כנסת, ואם מישהו מפריע ומדבר ואי אפשר לדבר דיבורי חיזוק, תדברו יפה אליו, עם הרבה אהבה אפשר לפעול הכל, כשהרה"ק האהבת ישראל זצ"ל הגיע לעיר גרוסוורדיין, עיר שהיו שם המון יהודים תמימים ורחוקים מהיהדות, ושאלו את הצדיק, איך אתה חושב לעשות מהם משהו, אמר הצדיק: אני כל כך יאהב אותם עד שאצליח לעשות מהם יראי

ולדעת כאבו של כל אחד ואחד, וכך צריכים להרגיש בני החבורה אחד לשני.

זכינו במוהרא"ש – לא להתווכח אם זה ברסלב

אם חסידי ברסלב היו אוהבים אחד את השני, היינו מצליחים להחדיר את עצותיו של רבינו לכל העולם כולו, הבעיה שכל כת בברסלב חושב שרק הוא הברסלב האמיתי, והיכל הקודש זה בכלל לא ברסלב... משפיע בברסלב שלא מבטל קבוצות אחרות בברסלב הוא ירא שמים אמיתי, כשהקב"ה עשה לי את הנס הגדול שהתקרבתי למוהרא"ש, ולימד אותי שאני יכול לדבר עם ד', אמרו לי אנשים שאדע שמוהרא"ש זה לא ברסלב, אז זה לא ברסלב, מוהרא"ש לימד אותי מה באמת חשוב בחיים, חשוב ללכת הביתה, חשוב לעבור על הפרשה כל שבוע, עשיתי את זה גם קודם לכן, אבל לא ידעתי שזה חשוב, הוא לימד אותי כמה חשוב ללכת הביתה לקרוא קר"ש עם הילדים, ולא לחכות עד שהעסק יעמוד על הרגליים... והחברים אמרו לי אם כבר כן התקרבת לברסלב, לך לפחות לברסלב האמיתי, מוהרא"ש זה לא ברסלב, ברוך השם שהקב"ה חנן אותי לא להתווכח איתם, ואמרתי שאני לא מחפש ברסלב, ואז התחיל אצלי צרה חדשה בתוך היכל הקודש, איבדתי את רוב החברים בהיכל הקודש, רוב האנשים כאן מסביבי הם כבר תלמידים, בודדים ממש הם החברים מהיכל הקודש, הם טוענים שאני לא הולך בדרכו של מוהרא"ש, זה לא הדרך של מוהרא"ש, אמרתי לעצמי וכי אתווכח איתם, עניתי להם שטוב לי ככה, העיקר שאני מדבר אל ד' ודבוק אליו, וכי אלך עכשיו להוריד את הלוחות' בהתייסדות מוהרא"ש' וכי אלך להתווכח עם אנשים, קיבלתי ממוהרא"ש את הלימוד לבדוק מה יש לי ביד.

עם אהבה

אותו דבר זה עם מלמדים, מלמד אחד אמר לי על איזה ילד, הילד הזה מגיע לתלמוד תורה רק כדי לעצבן אותי, ואמרתי לו שזה קורה כי הוא לא אוהב אותנו, אמר לי המלמד אבל מיניתי אותו לגבאי בכיתה, אמרתי לו זה לא יעזור, אתה חייב לאהוב אותנו, אם תאהב אותנו הוא ירגיש את זה, לב מרגיש לב, גבאי בבית כנסת שמרגיש משהו נגד אחד המתפללים, אסור לגבאי הזה להעיר על כלום, אם צריך להעיר, הוא חייב לשלוח משהו מהגבאים שאוהב את המתפלל הזה, ואותו דבר זה בבית, אם יש אהבה בבית, אפשר לפעול הכל בבית, והכל הכוונה הכל, אין משהו שאי אפשר לפעול עם המון סבלנות ואהבה, וזה לא חייב להיות היום וברגע זה כי אתה רוצה עכשיו, תדבר יפה ותתן מחמאות בבית ובסוף תראה איך שהכל השתנה לטובתך.

להאיר את האחר ולהרגיש את האחר

להזהיר גדולים על הקטנים, אומרים לילדים כמה אתה מזהיר כמה אתה מאיר, זו הדרך לפעול אצלם, כשפותחים בית כנסת חדש צריך לדעת מה המטרה של הבית כנסת, להאיר למתפללים, אין ספק שבבית מדרש צריך שיהיו זמני תפילות, ואסור לדבר בתפילה, אבל המטרה העיקרית זה לאהוב אחד את השני, השבוע יחול יומא דהילולא של הרה"ק מראפשיץ זי"ע, י"א אייר, מוהרא"ש סיפר שהרה"ק מראפשיץ אמר שהוא למד את מידת אהבת ישראל משיכור, השיכור פנה לחבירו השיכור ואמר לו, אני אוהב אותך, שאל אותו השיכור השני איזה מהשיניים שלי כואב לי, אמר לו שהוא לא יודע, אמר לו השיכור אם היית אוהב אותי היית יודע בדיוק מה כואב לי, הצדיק כל כך התעורר מזה, ואמר, חשכתי שיש לי אהבת ישראל, עכשיו אני מבין שאני צריך להרגיש

שאהבה נפשו, הרי מה זה דביקות להקב"ה, וכי מי שמצליח להפוך את עיניו שיראו רק את הלובן בעיניים זה דביקות, זה יכול להיות דביקות אם חושבים אז מהקב"ה, אבל אם זו סתם תנועה זו לא דביקות, דביקות זה יהודי שיושב בבית ואומר: הקב"ה אני חייב לכסות את המשכנתא ואת השכירות ואני לא יודע על מה לקום בבוקר זה לא מכסה לי את החובות, הדיבור הזה להקב"ה זה דביקות אמת, האברך אומר בבית רבש"ע תעזור לי לציית לדברי הצדיקים שאומרים לי ללכת לעבודה אפילו שאני לא רואה שאני מתפרנס מזה.

לא להישאר בבית – לצאת לעבוד

אברך שיוצא לעבוד, בסוף ד' יעזור לו ויוכל לשלם את כל חובותיו, מלשכב בבית במיטה אי אפשר לשלם חובות, ואם יש לך חובות גדולים למשכיר ולמכולת תפייס אותם, תגיד להם שעברת תקופה קשה, ועכשיו אתה הולך לשלם להם, אתה מתחיל עבודה חדשה, אפשר להיות ירא שמים רק אם אין חובות, אי אפשר להיות ירא שמים אם יש חובות, גם אם האברך נראה מאוד חשוב ומאוד מרומם, אם הוא חייב כסף לאנשים הוא לא ירא שמים, כי אי אפשר להתרכז בתורה ותפילה ועבודת השם, ומי שכבר הגיע לחובות יש לו עצה מרבינו, ללכת בצד ולהגיד: רבש"ע תציל אותי, תעזור לי לשלם את החובות, רבש"ע אני יודע ממה זה מגיע, כי פגמתי בברית, וזה פגם את כל השפע, כי כל השפע הכנסתי בידיים לקליפות, ואחרי זה אני עוד מלא טענות איפה כל הסגולות שעשיתי, איפה כל הקברי צדיקים שלי, השפע נמצא כאן, וברגע שמסתכלים על עבירות ופוגמים מאבדים את השפע, והדרך להחזיר את השפע זה רק על ידי הדיבור אל ד'.

לבדוק מה נשאר לנו ביד

כשיהודי הולך אחרי רבו, אחרי המורה דרך שלו, אחרי המשפיע שלו, מצא איזה דרשן ירא שמים, וכששומעים את דבריו, חוזרים הביתה ואומרים, איזה דרשה הוא נתן, איזה דיבורים גבוהים של אלוקות וכו', מה יש לך מזה, מה נשאר לך מזה ביד, אם יבוא איזה מתווך שיתחיל להציע לך כל מיני עסקאות עם מילים שאתה לא מבין, וכי תלך לחתום לו? אולי יש אנשים שיחתמו לו לצערי הרב, אבל מי שחכם יגיד לו, אני לא הבנתי כלום, אתה יכול להסביר לי בדיוק מה הרווח ומה ההוצאות ומה הולך פה? ככה צריך כל אחד לבדוק, מה יש לי ביד, מה קיבלתי בהיכל הקודש, מה קיבלתי ממוהרא"ש.

יש לנו ביד – שנים מקרא ואחד תרגום

מתי תעבור על הפרשה השבוע? מחר? האם שבוע שעבר הצלחת לעבור על הפרשה? אתה לא זוכר כל כך, ולפני שבועיים כן עברת? אתה לא עובר על הפרשה, אז תקשיב לעצה הפשוטה של מוהרא"ש, תקח חומש ותלמד כל יום קצת, ויהיה לך אריכות ימים ושנים, ופרנסה ברווח, ושמירה מהחטא, האם עברת פעם את ששה סדרי משנה בחיך? ואז תשאל, מה? כל המשניות? זה סך הכל כרך אחד, מתנה שקיבלנו ממוהרא"ש, אם זה יוצא שהולכים לנחם אבלים, רואים מה אנשים עושים, לוקחים בשיא הרצינות את הדף של המשניות, וחושבים מה לקחת, אולי מסכת זו קלה אולי זו, ואחרי שכבר מקבלים על עצמם מעטים הם האנשים שלומדים את מה שקיבלו על עצמם, תלמיד היכל הקודש יכול לקחת את כל ששה סדרי משנה לסיים בחודש לעילוי נשמת האבלים, והשקן הזה שכותב את שמו במשניות ולא לומד בסוף, מסוגל לעשות ליצנות מהאברך שיושב בביתו וגורס משניות ומרגיש דביקות להקב"ה, אחרי שמצא את מה

של רבינו, הרי המון בחורים מסתובבים ולא יודעים מה רוצים מהחיים שלהם, חבל שלא יודעים שיכולים ליהנות ולגרוס דף אחר דף, אברכים מגיעים בסוף יום עבודה, סחוטים ללא טיפת כח, ולא יודעים שיש להם דרך ללמוד אף בצורה כזו, מוהרא"ש כותב במכתב באשר בנחל לאברך, אתה חושב שמחר יהיה לך כח לקרוא קר"ש, הרי גם מחר תהיה עייף, תקרא קר"ש בעייפות, תפתח משניות ותגרוס אף אם אתה עייף, תגרוס פרק אחד, קצת גמרא.

שלום בית

הדיבורים האלו צריכים להיות הדיבורים כאן בבית כנסת, מדברים את זה שוב ושוב, אף אחד לא יכול לדעת איזה שיחה תגרום למישהו להתחיל שוב משניות, להתחיל שוב לעבור על הפרשה, להתחיל שוב סדר בש"ס, אף אחד לא יודע איזה שיעור יגרום למישהו להבין מה חשוב בעולם, ושחשוב שהוא ילך הביתה ולדבר עם אשתו, מה החברים יתנו לו בחיים, מה הטלפון יתן לו, אתה כבר בבית כמה דקות, תדבר איתה, למה אתה מתעסק בטלפון, אפילו אם זה עסקים, אל תגיד עוד מעט אתפנה לאשתי, עוד מעט תתפנה לעסקים, עכשיו תשב איתה תדבר איתה, ולא יעזור כל השיטות של המטפלים האומרים שתקדיש לה יום אחד בתקופה, ותיסע איתה לחופשה, אני לא נגד חופש, אברך כותב לי מכתב שאשתו רוצה לצאת לחופש, אבל הוא מבין מראש הישיבה שלא אווזים מזה, אני אומר לך, אם אשתך רוצה לנסוע, תיסע איתה, אבל זה לא יעזור, מה שבאמת יעזור, זה שתקשיב לה, ושתתייחס עליה, ואל תגיד לה דרשות ודברי תורה, תשב ותקשיב לה, תשאל מה הרגישה ומה חשבה ועם מי היא דיברה ומה היה, בפרשת השבוע מדברים מהכהן גדול, ומקדושתו, אבל הכהן הגדול הקדוש הזה לא היה יכול להיכנס לקודש הקדשים

גם אם אתה בעל מום – אתה קדוש

אני מקווה שהמלמדים דיברו השבוע מהפסוק 'לנפש לא יטמא בעמיו' ובדברי רש"י אף בעלי מומין במשמע, גם אם אתה מרגיש שאתה בעל מום, תדע שאסור לך להיטמא, אתה יהודי טהור יש לך נשמה מלמעלה, אתה יהודי ואתה כהן להקב"ה, כשלומדים חומש רש"י מתעורר הלב להקב"ה, התורה ממשיכה ואומרת לבעלי מומין פאת זקנם לא יגלחו, אל תגלח את הפאות ואת הזקן, תישאר עם זקן והפאות, קדושים יהיו לאלוקיהם, תשאר קדוש, וכדברי רש"י על כרחך אתה קדוש, אתה קדוש, רק תפתח את הפה אל ד' ותגיד לו: רבש"ע תמחל לי, אני רוצה להיות שמור.

כשמקבלים את כל העצות האלו מה איכפת לי אם מישהו אומר לי שאני לא כברסלב, הרי העצות האלו כל כך מקרבים אותי להקב"ה, ומלמדים אותי ללכת הביתה, ולתת יחס לאשה, תסתכל עליה ותקשיב לה, תדבר איתה תן תשומת לב לשלש דקות, הרי זה כזה טיפשי לא לעשות את זה, כי אם תתן לה את הדקות הבודדות שלה, תוכל אחרי זה לצאת ולנסוע לכל מקום בחפץ לב, למה שלא תתן לך את הצרכים שלה, תתעניין ביום שעבר עליה, ולא לבוא רק לצאת ידי חובה, אלא לשמוע באמת מה כואב לה, מי פגע בה, אמא שלה או אחותה, ותראה מה אתה יכול לעזור לה בבית, הרי התחנת, וקיבלת מתנה מהקב"ה, אשה, ויש לך ילדים, תן לה מילים טובות, ומי נותן לנו את החיזוק על זה, מוהרא"ש מהעצות של רבינו, ומה איכפת לי אם יגיד לי שמוהרא"ש כן ברסלב או לא.

יש לנו ביד – דרך הלימוד

אנחנו סופרים ספירת העומר ומתקרבים מיום ליום לקבלת התורה, מי מקרב אותנו לתורה, מי נותן לנו את הדרך הלימוד, ללמוד תורה, הכל קיבלנו כאן ממוהרא"ש מהעצות

שהיא ביקשה שהיא רוצה ללכת לטיפולים, מוהרא"ש הניח הכל בצד, והתקשר אלי, שאסדר לו איזה בחור ירא שמים וצנוע, שיבוא עם רכבו לקחת אותה כל יום מבארא פארק למנהטן, מוהרא"ש התקשר תמיד לבחור, וביקש שיגיע בזמן... כמה שהיה נגד זה, כשהיא רצתה, הוא המתסר למענה בכל לב ונפש, אי אפשר בכלל להשיג מה היה אז, היו כמה אברכים שאמרו לי אולי נגיד לנהג שיקח אותה למישהו אחר שיעשה כאילו שהוא נותן לה טיפול, ויגידו לה שזה הטיפול, ונעשה הכל כאילו, ולא הסכמתי לעשות משהו אחר ממה שמוהרא"ש אמר לעשות.

אני לא רוצה סתם לספר סיפורים, אני רוצה שתלמדו מזה, אם אשתך רוצה לנוסע לאיזה מקום, תיסע איתה ותתמסר אליה, אפילו שאתה חושב אחרת, ושכולם יהיו בריאים, בזכות כל הצדיקים, עכשיו היה היארצייט של הרה"ק רק ישעי' מקרעסטיר זי"ע ועכשיו מגיע היארצייט של הרה"ק מראפשיץ זי"ע, והתנא האלוקי ר' שמעון בר יוחאי, מתקשרים עם הצדיקים, נותנים צדקה לעילוי נשמתם, ולומדים את תורתם, זכותם בוודאי יגן עלינו.

לימוד תורתו של רשב"י – קדושת הזוהר

חשבתי מה קרה בשנים האחרונות שסוגרים את הציון הקדוש במירון, אני חייב להוציא מזה לימוד, אחרת אשבר מזה, על כרחך שהקב"ה רוצה שיהיה לנו עוד קשר עם ר' שמעון בר יוחאי, על ידי הספרים הקדושים של רשב"י, לא יודעים מה החוק שם בכנסת המינים יגיד לגבי מירון, אבל אני יודע ללמוד מזה, שאני חייב שיהיה לי שייכות עם רשב"י בספריו, אלמד משניות, ר' שמעון אומר, אלמד גמרא, ר' שמעון אומר, ואלמד זוהר הקדוש, הרי בזוהר הקדוש כולם מסכימים לדרך הלימוד, שמספיק להגיד את התיבות ולא חייבים להבין, בואו נקבל על

ביום הקדוש אם לא היה לו אשה, חייבים אשה, וכפי שר' נתן אומר שרק מי שנשוי יכול להיות עם יראת שמים, ואם ד' זיכה אותך ואתה נשוי, תראה לחדש את עצמך, להיות בשנה ראשונה, לדבר אליה יפה, תחשוב מה משמח אותה, אולי לצאת לטייל אולי לצאת לדבר במרפסת, אולי לקנות לה משהו יפה, אולי להתקשר באמצע היום שאתה חושב עליה, זה כל כך חשוב.

חז"ל אומרים שהלל הזקן מחייב את כל העניים, אם אחד יבוא לבית דין של מעלה ויגיד שהוא למד כי הוא היה עני, ישאלו אותו וכי היית עני יותר גדול מהלל ועדיין הוא מסר את נפשו לתורה, אחד מתלמידיו הגדולים של רבינו למד את הגמרא הזאת, ומאוד הזדעזע וחשב לעזוב את הכל, הוא הגיע לרבינו ואמר לרבינו, חשבתי שיהיה לי תירוץ למעלה, שלא למדתי כי הייתי עני מרוד וטרוד בפרנסה, רבינו מאוד קירב אותו והחזיר אותו בתשובה, ומוהרא"ש אמר אני מחייב את כל מי שיש לו בית קשה, אני יודע שיש כאלו שלא אוהבים לשמוע שאני אומר את זה, אבל הם בכלל לא אוהבים לשמוע אותי... גם אם יש לה קשיים, לך איתה בדרך שלה, העיקר שבסוף ישאר כאן בית.

בשנה האחרונה שמוהרא"ש נסע לאומן, הוא אמר לי, שהוא חשב שהשנה הוא לא יוכל לנסוע, כי אשתו הרגישה מאוד לא טוב, והיא עברה טיפול כימי בערב ראש השנה, ואמר לי מוהרא"ש, אשתי אמרה לי שאני חייב לנסוע לאומן, היא דחפה אותו לנסיעה, לא אכנס לכל הפרטים כעת, אבל כל הפרשיה הזאת של המחלה של אשתו זה לימוד לשלום בית, כל אחד מאיתנו זוכר שבאותה תקופה שגילו אצלה את המחלה, אמר מוהרא"ש, אני מתחנן שהיא לא תיקח שום טיפול, אם היא תלך לטיפולים, לא אוכל לעבור את זה, ואני אלך מהעולם לפני, אני שמעתי את זה המון פעמים, והרבה שמעו את זה, אבל ברגע

אותי, כל תקופה אני מקבל כאלו דרישות שלום ממקום אחר, ואני מבקש שזה ישאר כך, כשפתחתנו את הבית כנסת בויליאמסבורג, אמרנו לאברכים בבארא פארק, אם אתם רוצים באמת להיות אצל מוהרא"ש תבואו לויליאמסבורג, כי הוא שם, גופו הקודש אולי היה בבארא פארק, אבל תורתו שכלו ועצותיו היו בויליאמסבורג, חבורה בוערת באש קודש בעצותיו הקדושים, ומי שהגיע ראה את זה, והשכינה נמצאת בכל מקום שאוהבים זה את זה, האברך הזה אומר שהחבורה הכי יפה בהיכל הקודש זה בבית כנסת פעולת הצדיק, ואיציק שהיה אצלינו ביו"ט אומר לי, שהחבורה בבני ברק זה החבורה הכי יפה, שם הנקודה, ובירושלים אומרים שם, א מחיה, ככה צריך להיות, היו שני חסידים שהתווכחו איזה אדמו"ר הוא 'חד בדרא', כל אחד טען על האדמו"ר שלו, ואמר מוהרא"ש מה יקרה אם יהיו שני 'חד בדרא', תבואו לבית כנסת אף ממרחקים, ובעיקר אם יש לכם ילדים, תביאו אותם לבית כנסת, ותדברו איתם יפה ותספרו להם סיפורי צדיקים, ואם לא יבינו, לפחות אתה תרוויח מזה ותתעורר מזה, וגבאים יקרים אם אתם רואים ילד שסיים משהו, תעשו מזה עסק גדול, בשבת בבוקר בעת סיפורי מעשיות, תצעקו שהילד הזה סיים מסכת, סיים משניות, ותחזקו אותו, גוט שבת.

עצמינו לפתוח את הזוהר הקדוש, ולעבור על ספר הזוהר, אנשים אומרים שזוהר הקדוש זה כל כך קדוש שאסור ללמוד מבלי שהולכים לטבול קודם לכן, ואמרתי שזוהר הקדוש הוא כל כך קדוש, שזה גורם לך ללכת למקווה, כי גם אם בסוף לא פתחת את הזוהר, הרי כשחשבת שאתה רוצה ללמוד, מיד הלכת למקווה, וכבר הרווחת מהזוהר את הטהרה במקווה, בלי הזוהר הקדוש לא היית הולך למקווה, זה הקדושה של הזוהר, זה הטביל אותך במ' סאה של מים טהורים, יהודי שהולך למקווה הוא מרגיש את זה, גם מי שרק הולך למקלחת גם מקבל טהרה, ט' קבין, וגם בלי ט' קבין יש קדושה בנקיות, ירא שמים צריך להיות נקי.

הולכים בבוקר למקווה ונזכרים בדברי ר' נתן שאמר, שכל מי שהולך למקווה בסוף יהיה לו תקווה, והוא יהיה ירא שמים, ואומרים רבש"ע אני מגיע למקווה לטבול בשבילך כי אני רוצה להיות ירא שמים, ומקבלים בושה גדולה הרי אתמול גם אמרתי את זה, אני כבר אומר את זה שבע עשרה שנה מאז שנודע לי שאפשר להגיד את זה, אבל הפעם אני באמת רוצה להיות ירא שמים, אני הולך להתחיל ללמוד תורה ולשמור על עיניי.

ד' יעזור שתזכו שתשרה כאן בבית מדרש אור הזך והנח, אני מקבל הרבה דרישות שלום מאברכים שאומרים, שהחבורה הכי טובה זה כאן בבארא פארק וזה מאוד משמח

סעודת ראש חודש ניסן

לתומכי הכולל

שמוציאים שני ספרי תורה, כדי לא לעשות טירחא דציבורא, הר מדברים על כמה דקות, שמגלגלים ספר תורה, בכל זאת אסור לעשות את זה, ועל כרחך שגם ה'מי שברך' אסור לקחת זמן.

אולי אצלכם בלעייקווד כולם מתפללים, אבל כאן בעיר יש לצערי הרבה אנשים שלא הולכים לבית כנסת, ורובם מסיבה אחת, כי אין להם כח וסבלנות וזמן לזה שמושכים כל כך את התפילה, ב"ה אצלינו בקריה יש כבר הכל, יש עוד דבר אחד שאני רוצה להקים, בית כנסת לאנשים מבוגרים, שיש להם זמן להתפלל לאט, יחלקו שם דייסה, וחלב חם, וספרים עם אותיות גדולות.

כשמביאים את הילדים לבית כנסת, יש לראות שיתפללו קצת, תלוי לפי הגיל שלהם, בוחרים כמה קטעים, ונותנים להם ממתקים או כרטיסים, אני בכל שבת משמש כמלמד דרדקי לילדים שלי, לא מנדנדים להם כל הזמן, אבל נותנים להם איזה סוכריה ולטיפה ונותנים להם קטע להתפלל, ואחרי זה עוד קטע וכו', לכל ילד מתאים ממתק לגיל שלו, לאחד זה משחק אחרי כרטיסים ולאחד זה כבוד...

אני אמרתי לאבא שלי, שיש משהו אחד שלא קיבלתי בחינוך שלו, איך עושים שכל הבנים יתפללו בבית כנסת עם האבא, כי אני הייתי בכל שנות ילדותי בן יחיד עם הרבה אחיות, אז הוא היה יכול להתפלל, ומזמן לזמן היה מעיר לי להתפלל, אבל כשיש לי חמש ילדים מסביבי שאני צריך לראות שהם מתפללים,

אני מאוד מחכה כבר ליו"ט פסח, זה החג האהוב עלי ביותר, שבועות צריך להיות ער כל הלילה, בסוכות צריך לישון בחוץ, ופסח זה חג כזה יפה בתוך הבית, אבל כשאני אומר את זה בישיבה, הבחורים לא מבינים מה אני אומר, אני רואה את העיניים שלהם, שכל כך לא אוהבים את החג הזה...

אני התחלתי לערוך סדר בבית, כי חמי ביקש ממני, כי הוא נוהג לא לטלטל כאן בויליאמסבורג ולא סומך על העירוב, והייתי עם תינוק, וחמי אמר לי, תעשה סדר בבית, אצל הוריי אין מושג כזה, כל עוד שיש הורים הולכים להורים, וכשחמי ביקש ממני לעשות בבית, ערכתי את הסדר בבית, וזה היה מאוד יפה, אבל הרגשנו קצת שאולי אנחנו לא מספיק יהודים, כי סיימנו את ליל הסדר בשתיים עשרה בלילה, היום אני לא יכול לסיים בשעה כזאת, כי יש לי את הילדים הנשואים שמגיעים אלי והאורחים, וזה לוקח זמן, אבל בעיקרון ליל סדר לוקח פחות זמן מסעודת שבת, כי בסעודת שבת, אתה לא מתכנן, אתה יכול לשיר כמה שאתה רוצה ואין שום סדר, מה עושים מתי, אבל ליל הסדר הכל מתוכנן, עכשיו יחץ, עכשיו אומרים הגדה, עכשיו אוכלים, עכשיו מברכים, והעסק מתקתק, א מחיה ליל הסדר.

כל הדברים של ליל הסדר מוכנים מראש, המי מלח והכרפס והחרוסת והביצים לתחילת שולחן עורך, הכל מסודר, אין מה לקום מהשולחן עד הדגים, אלו שלא מכינים כלום, עוברים על טירחא דציבורא, ההלכה היא

מקומות שמושכים את התפילה, ואנשים מביאים איתם בקבוקי ויסקי וכדומה ירחם השם, גם אצל מוהרא"ש התפללו מהר, אבל הטענות היו כלפיי, כשהייתי מתפלל אצלו באומן, מוהרא"ש היה מראה לי כל הזמן עם היד, להזדרז, ואחרי זה הלכו אליו בתלונות שאני מתפלל מהר מידי.

מי שרוצה מנין טוב וחסידים באומן אבל משהו שלא הולך על העצבים, יהנה אצלינו, מתחילים בשמונה ומסיימים בשתיים, אי אפשר לעשות יותר מהר, עליות מוכרים, אבל מי שברך לא עושים.

אם לא היית עדיין באומן, יש רק דרך אחד, תפילות, תעשה הרבה תפילות על כך ובסוף תגיע.

השנה ר"ה שלשה ימים, חמישי שישי ואחרי זה שבת, ואנחנו חייבים לצאת מאמריקה ביום ראשון, רביעי בלילה זה ר"ה, שלישי בלילה זה סליחות זכור ברית, ואם רוצים לישון ביום שני, צריך לצאת ביום ראשון.

אולי השנה לא יהיה צ'ארטער, כי אי אפשר להנחית את מטוס הגדול במולדובה, אולי להנחית יצליחו אבל לא יצליחו להמריא, והרווח שיש במולדובה, שמשדה התעופה עד אומן אם הכל הולך כשורה זה בערך שש שעות נסיעה, כמו מכאן עד קנדה, נסענו עד היום לפולין, והרכבת זה דווקא מאוד נוח, אבל אי אפשר לדעת מראש אם יהיו רכבות ומה יהיה, בחזור נסענו פעם קודמת עם אוטובוסים, לא ידעתי שהעולם כל כך גדול... וגם כשנסענו עם הרכבת היה כמה נסיעות עם אוטובוסים, משדה התעופה עד לרכבת, ואחרי זה מהרכבת עד לאומן.

אנשי שלומינו נהנים כשמגיעים כאן האברכים מלעיקווד, כי הם יודעים לשאול שאלות טובות.

אתה שואל למה אני לא מגיע לתת שיעור בלעיקווד, כי לא הזמנתם אותי כבר הרבה זמן, אולי אבוא השבוע לשיעור ליל שישי,

אני לא מצליח להתפלל לעצמי, אני לא יודע איך עושים את זה, אני עסוק איתם כל התפילה עם הרבה סבלנות ואהבה אין קץ, אם זה הולך עם לחץ זה לא שווה כלום.

• חינוך הוא דבר קשה, וצריך לחנך את הילד כמה שהוא יותר צעיר, אחרי זה כבר מאוד קשה לעשות איתו משהו, והראיה לגודל

• ענין חינוך הילדים זה ליל הסדר, כי הצדיקים אומרים שליל הסדר זה הלילה הקדוש ביותר, ומי הם המחנותנים הגדולים של לילה זו, הילדים, הכל נסוב סביבם, הקב"ה אומר שהגדלות של אברהם אבינו זה לא שהוא נכנס לתוך האש, אלא למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו, העיקר זה החינוך, הוא אמר לילדים שלו, תתפללו, תאהבו את השם.

• הענין של להביא את הילדים הקטנים לבית

הכנסת, נהוג בעיקר אצל החסידים, ואני לא מביין איך נוהגים במקומות האחרים, כשהילד נהיה בן שלש עשרה, ואביו אומר לו שיבוא לבית כנסת, הוא פשוט יסרב או ח"ו יתחצף, והחסידים שכן מביאים את הילדים גם צריכים

• להיזהר שהילדים לא יהיו בחוץ כל הזמן, כי אי אפשר פתאום בגיל שלש עשרה להגיד לו להיכנס, לכל אבא יש עבודה קשה מאוד איך לתמרן עם ילדיו בתפילה, יש לי כמה ילדים קטנים, אני בוחר את מקומי בתפילה שאוכל להיות עם הילדים, לא למעלה בשולחן הכבוד, ילד אחד עומד לימיני ואחד לשמאלי

אחד מולי וכו', וכשאני מתפלל לפני העמוד אני נותן להם שיראו לי עם האצבע בסידור שלי איפה אוחזים, וכך הם נמצאים בחלק מהתפילה... בקריאת התורה הם יכולים להיות בחוץ עד גיל שתים עשרה, וכשיש איזה קריאה מעניינת כמובן שמנסים לעשות להם מעניין, מכניסים אותם בברכת החודש,

ואחרי זה בורחים החוצה ומכניסים שוב בכתר וכו'.

• לגבי תפילת ההורים, ב"ה אצלינו אין את

הבעיה שהמבוגרים לא אוהבים להתפלל, כי אנחנו לא מושכים, מזדרזים קצת... יש

זה שהכל מוכן ואתה יודע מה צריך לעשות, יש לך ילדים קטנים, לא מושכים את הסדר, קדש ורוחץ וכו', בשתים עשרה אמורים לסיים, ותשכיבו את הילדים אחה"צ בערב פסח, אם לא משכיבים את הילדים ביום שישי, אי אפשר לשבת איתם לארוחת ליל שבת, ואם התינוק שלך נרדם בליל הסדר, אז תשב עם אשתך בליל הסדר.

אתה שואל מה מותר לילדים לאכול בפסח, מותר הכל חוץ מחמץ וקטניות, אבל לא כדאי לקנות להם דברים שנראים כמו חמץ, לילדים קטנים מותר לתת שרויה, לפי ההלכה מותר לאכול כל דבר גם אם זה נראה חמץ, אבל לא כדאי, ככה מוהרא"ש כותב באשר בנחל לגבי פיצה כשר לפסח, אבל לפני פסח אפשר לתת את זה לילדים, עכשיו בשבת הגדול ערב פסח כשהכל כבר נקי בבית, תקנה את כל הדברים שנראים כמו חמץ, אם קשה לך לאכול סעודות שבת בבית השבוע, תשאל את הגבאי בבית כנסת ליד הבית שלך אם אתה יכול לאכול שם באיזה פינה.

כל המנהג היפה הזה שנהוג כאן, שלא קונים כלום לפסח, התחיל כאן באמריקה אחרי המלחמה, יהודים הגיעו למקום חדש ופחדו להיכשל בחמץ, ולכן החליטו שיאכלו רק מה שראו אצל הוריהם, וכך הם הצליחו להישאר ביהדות, היהודים תמיד פחדו מהשינויים, ולכן יש את כל סוגי הכובעים והלבוש, כי הקבוצה הזאת התאחדו עם הצדיק הזה שלבוש ככה, והחליטו ללכת כמוהו ולא לשנות כלום מהדרך, כי כך יצליחו להישאר ביהדות, מאיפה המנהג לשתות סודה ומיץ ענבים בשבת, האברך הלך לשולחן של האדמו"ר שלו, וראה שזה מה שהרבי שלו שותה, והוא רוצה להישאר יהודי יר"ש אז הוא הולך הביתה ואומר לאשתו אנחנו נשתה רק סודה ומיץ ענבים, ולכן אם יהודי אחר שותה מיץ תפוזים הוא לא נהפך למקולקל או מודרני, כי לא הסודה והמיץ ענבים זה היהדות, זה היה הדרך של היהודים הכשרים להחזיק את עצמם חזק בצדיק ולא ליפול

אבל השבוע ביום חמישי אני צריך להכשיר את המטבח בקרית ברסלב.

כפי שאתם משרים את אורית החג בבית, כך ירגישו הילדים את החג עוד עשרות שנים קדימה, אם אתם תגידו בבית, פסח הוא יו"ט כל כך טוב וכל כך שמח, ובאמת תעשו אוריה נעימה, הילדים שלכם יאהבו את החג הזה, אבל אם יש לחץ באויר, לא יעזור כל מה שתנסה לשכנע אותו אחרי זה, שלפי ההלכה חייבים כך וכך.

גם לנו יש חומרות וגם אנחנו מתנהגים בתקיפות לילדים, אבל נותנים להם אוריה טובה, ולא צועקים בבית לא על הילדים ולא על האשה, יש אנשים שלא מסוגלים לשמוע את המילה פסח.

אני לא יודע אם אני מספיק מדבר מזה, אם רוצים לשמור על הילדים, שלא ירדו מהדרך, חייבים לעשות אוריה נעימה בבית, אבא שלי ירא שמים ות"ח גדול והנהיג ביתו מאוד בתקיפות, אבל תמיד היה בבית אוריה כל כך נעימה ושמחה, אין לי מושג מאיפה אבא שלי לקח את זה, אני לוקח את הדברים ממוהרא"ש, אבא שלי לא לקח את זה מסבא שלי, בעת סעודות שבת הוא עשה לנו אוריה מאוד נעימה, זחל איתנו על הרצפה ועשה מילי דשטותא לשמח אותנו, והוא דיין גדול ויושב ולומד כל היום וכל הלילה, אבל הוא הבין שרק ככה אפשר להשאיר את הילדים עם רצון להיות מחוברים לבית ולקדושה.

אתה שואל מה העצה לשנות את האוריה, יש עצה אחת, תפילה והתבודדות: רבש"ע עזור לי, שאני יאהב את המצוות, רבש"ע עזור לי לא להתעצבן, עזור לי לא לצעוק על ילדיי, רבש"ע אני רוצה להרגיש אותך כאן בבית, מי שנותן עצה אחרת הוא שקרן, מי שנותן עצות של מגנטים ואבנים לא יכול לעזור לך.

אתה שואל מתי להתחיל לעשות סדר בבית, השאלה הזאת תשאל את אשתך והיא תשאל אותך ותחליטו מה טוב לכם, רק תבדוק לפני

בנסיונות הזמן.

והאמת היא שהיא לא מתכוונת לכלום, זו השפה שלהם.

זה טוב גם לשבת בברסלב בלי לעשות כלום, אבל זה טיפשי, אם אתה בברסלב לך תשתמש בעצות, תגיד לרבש"ע מה עובר עליך, וכמה אתה סוחר דברים מילדות, מיום ליום שאני מתבגר ושומע עוד דברים אצל אנשים, אני מודה להקב"ה יותר ויותר שגדלתי אצל הוריי, אני זוכר רק דברים טובים מהילדות שלי.

כשאני יושב היום עם אנשים ומספרים שקיבלו מכות, הם מספרים יותר מה הרגישו כל הזמן סביב המכות, הרגישו מושפלים, הרגישו שדורכים עליהם, ואגב קיבלו מכות

יש משהו שקשה מאוד לעשות, אבל חייבים לעשות את זה, לתת המון מחמאות לילדים, להגיד להם כמה הם טובים ולמצוא בהם נקודות טובות.

לא לשלוח ילדים למקווה לבד, וצריך שיהיה לאבא שכל, שיעשה את הדבר הזה נוח לילד, ואחרי שהם נעשים בר מצוה אומרים להם שלא להיות ביחד בבור המקווה עם האבא כפי ההלכה, אני הולך למקווה שיש שם כמה בורות ולכן זה לא בעיה.

אתה שואל אם צריך לשקול את השיער של הילד בן 3, יש מנהג כזה, אבל מה שצריך באמת, צריך להיות בשמחה, וזה הדבר הקשה ביותר שצריך לעשות וקשה לעשות, רואים עכשיו מלא פרסומות, אתה רוצה להרגיש חירות תקנה את הכרית הזאת, אתה רוצה להרגיש יציאת מצרים תקנה את המפה הזאת, ועם זה תהיה בן חורין, ואני אומר לכם שמותר לקנות את כל זה, אבל אחרי הכל חייבים הרבה לבקש מהקב"ה, שיזכו להיות בשמחה.

לא כל פעם שאומרים לך במוסדות שהילד צריך טיפול זה לא נכון, כי לפעמים באמת צריך לעזור לילד בקריאה וכדומה, אבל אם אתה רואה שלא חסר כלום לילד שלך, תגיד

• שקדי מרק וקטשופ זה מאכל של חול, למה? ככה אנשים החליטו, ואז יש אנשים שלוקחים את זה יותר קיצוני, מה זה כל הסלטים האלו? מה איכפת לך, מי שרוצה לאכול לכבוד שבת, בשמחה רבה.

• הגיעו אלי זוג, שהתגרשו בסוף, והכל בגלל בקבוק קוקה קולה, היא לא הסכימה שהוא ישתה קוקה קולה בפסח, והוא כן שתה, והתגרשו, מי צודק? שניהם, כי היא ראתה בבית הוריה שלא שותים קולה בפסח, והיא חשבה שזה דבר חמור, והוא רואה שזה כשר לפסח, ושניהם צודקים, אבל הילדים מסכנים גדולים, אני מבין טוב טוב את האברך שמשגעים אותו עם כל מיני שטויות, מספיק חייבו אותו ללכת עם צעיף לבן בשבת וכו', ואני כל כך מבין אותה, שהיא מפחדת שבעלה מידרדר ויורד מהדרך, ובאמת שניהם צודקים, אבל אם היא היתה מגיעה לבד לשאול, הייתי אומר לה, תתעלמי, אל תסתכלי מה הוא שותה, ואם הוא היה מגיע לשאול הייתי אומר לו, מה כבר יקרה אם לא תשתה שבוע קוקה קולה, אשתך לא רוצה, אז אל תשתה, ותבוא אלי כמוצאי פסח ואתן לך ארגז שלם של קולה לשתות, אבל כל אחד נשאר צודק, ואם מישהו היה מתקפל היה גורם להשראת השכינה בבית, הוא אומר התחתנתי עם משגיח בישיבה, והיא אומרת אני לא משגיח אני מפחדת שהבית מתקלקל לי.

• היו אצלי בני זוג, והבעל אומר הכל בסדר לא איכפת לי מה שקורה, ושאלתי אותו למה אתה אומר ככה, זה נשמע שאתה מאוד מיואש, לאט לאט התברר שהיא אומרת לו לפעמים, משוגע, כי מאיפה שהיא מגיעה אומרים את המילה הזאת בלי לחשוב פעמיים ולא מתכוונים לכלום, והוא עבר ילדות קשה וב"ה בנה את עצמו והתייצב, וכשאומרים לו משוגע הוא מרגיש שרוצים להוריד אותו למצב שהיה קודם, כל מיני חקירות כאלו,

לדבר איתו כשאני יושב אצלי בסלון.

לאחרונה פנה אלי יהודי תלמיד חכם גדול, ואמר לי, האם אתה מניח לי בדווקא את הגליונות בסידור שלי, כי אתה יודע שאני חייב חיזוק, הוא באמת עובר תקופה מאוד קשה עם אשתו וילדיו, אמרתי לו שמניחים את זה בהרבה ספרים, ואף אחד לא התכוון אליו, והוא ממשיך ואומר לי, התחלתי לעשות מה שכתוב שם, לדבר אל ד', ואני חושב לעצמי הרי מדובר באדם מבוגר ותלמיד חכם, אני מכיר אותו מאז שאני בחור ויודע שהוא לא מרים את העיניים, ויודע גם קצת מה הוא עבר, איזה מכות נוראות ויסורים נוראים עוברים עליו, יסורי הנפש, ולא ידע בכלל שאפשר לדבר אל ד', ולספר לו מה אנחנו עוברים, כנראה שיש עדיין מה לחדש בעולם.

אני הולך כל שבת לבית מדרש, מכאן עד לבית מדרש זה חתיכת מהלך, באמצע הדרך ניגש אלי ואומר לי, כמה הוא נהנה וכמה הוא התחזק מהשיעור שהיה השבוע, בדרך כלל הכוונה לחיזוק יומי, ולא תמיד זה מהשבוע, לפעמים זה מלפני שנים רבות, עוברים על השיעורים וחותרים חלק ושולחים, ושאלתי אותו על איזה דרשה הוא מתכוון, ואמר לי על הדרשה הזאת שאמרתי שאפשר לדבר עם ד' על כל דבר שמציק לך, הוא קיבל מזה מאוד חיזוק, ואני עומד בצד ובוכה, הוא ממש גילה את אמריקה, אבל זה נתן לי המון חיזוק להמשיך לדבר על זה שוב ושוב, כי הדבר הכל כך פשוט והכל כך קל, הוא עדיין כזה סוד כמוס שאנשים לא יודעים.

רבינו אמר: כל סוד שמגלים כבר לא סוד, אבל הסוד שלי כמה שיספרו ויגלו זה עדיין ישאר סוד.

אברך אומר שהוא עושה התבודדות בבוקר, כל יום, חמש דקות, אבל אם הוא קם מאוחר בכמה דקות, הוא כבר לא מספיק את ההתבודדות, ושאלתי אותו האם כשהוא קם מאוחר הוא כבר לא לובש את המכנסים, או שהוא מבין שיש דברים שחייבים לעשות

להנהלה שאתה לוקח את הילד לטיפול, אל תתווכח איתם, ואתה תראה שאחרי כמה שבועות הם יגידו שרואים שינוי ניכר בילד...

אתה שואל מה עושים עם ילד שלא מסוגל לשבת במקום אחד, התשובה היא, א מחיה, ילד בריא ברוך השם, כך גדלנו.

אנשים יודעים שהרה"ק מסאטמאר אמר, נשתכחה תורה הבעל שם טוב, אנשים לא יודעים שרבינו כבר אמר את הדיבור הזה, רבינו אמר לר' נתן שכל הצדיקים שקדמו לו עשו משהו, שהיה רק בדור שלהם עד פטירתם, ואמר רבינו, אני הולך לעשות משהו שימשיך עד שמשיח יבוא.

אנשים מתחילים ללמוד את ספרי רבינו ומתעוררים, מתחילים לדבר אל ד', גם אם כבר כתוב בחז"ל לדבר אל ד', רבינו גורם לנו לעשות את זה.

עצם החסידות בוודאי קיים עד היום, ועיקר החסידות זה שהם הורידו את האמונה למדרגות שלנו, לפני הבעל שם טוב הק' היתה תקופה שעם ישראל היו בסכנה, כי רק מי שלמד תורה הצליח להיות יהודי, אבל האנשים הפשוטים התרחקו לגמרי מהקב"ה, והבעשטה"ק הלך ליהודים הפשוטים ואמר להם כמה הקב"ה מחכה להם, ושיבואו להניח תפילין, והכניס בהם את האמונה הפשוטה, כך עשה הבעל שם טוב והתלמידים, הסתובבו מכפר לכפר ודיברו עם האנשים הפשוטים.

כל הענין של קוויטלעך [פתקאות] אני לא מדבר, כי לא גדלתי עם זה, סבא שלי לא לקח קוויטלעך, ישב ולמד יום ולילה, אצל מוהרא"ש זה לא היה, ואצל רבינו גם לא היה ענין הקוויטלעך, כשהייתי בחור מאוד חיפשתי את הקב"ה, עמדתי שעות ארוכות אצל כל מיני אדמורי"ם גדולים, והיה לי המון עגמת נפש מזה, כי חזרתי הביתה ולא היה לי כלום ביד, עד שהקב"ה עשה לי נס ומצאתי את רבינו, מצאתי את הספר אשר בנחל, וחידשו לי שאני יכול למצוא את הקב"ה אצלי בבית,

חכם ואתה מביין שזה לא סבל, מי שאיין לו הרבה שכל חושב שאם ישן למעלה זה סבל, אולי האמת היא שהבעל צריך להיות הוותרן ולוותר לה ולהיות החכם, ולשמח את אשתו, אבל אם הוא לא חכם, אז שהיא תהיה חכמה ותציל את הבית.

הדברים האלו כתובים בחז"ל אצל אנשי נינוה שדיברו אל ד' בחזקה, ואמרו חז"ל שהכוונה היא שאמרו אל הקב"ה, חכם וטיפש מי נדחה מפני מי, החכם נדחה מפני הטיפש, ככה זה בשלום בית ובכל דבר, החכם מביין שלא שווה לריב על שטויות כאלו ומוותר.

כשאני יושב עם בני זוג על שלום בית, ואחרי כמה דקות שיחה אני קולט מי העקשן והפחות חכם, ואני מבקש ממנו שיצא, פעם זה הבעל, ופעם זה האשה, ואז אני פונה לשני ואומר לו, תשמע הבן זוג שלך פחות חכם ויותר עקשן ואי אפשר לשנותו, זו המציאות, האם אתה רוצה לשבור בגלל זה את הבית, תהיה חכם ותוותר.

אברך הגיע ושאל מה לעשות שהילדים שלו גדלים, ואשתו אומרת שכל מה שיש עליו הכשר עם אותיות בלשון קודש אפשר לאכול, רק מה שכתוב באנגלית כמו OU לא לאכול, והוא אומר שהוא יודע שיש הרבה כשרויות שיש אותיות בלשון קודש שיותר גרועים מאלו שיש להם אותיות באנגלית, אמרתי לו כל החומרות שלך נכונות וצודקות אבל בתנאי אחד, שאתה יכול לשבת עם אשתך ולהגיע לעמק השווה, ואם לא, לא שווה כלום כל החומרות הנכונות האלו, לא שוברים בית בגלל זה.

שלמה המלך אומר מענה רך ישיב חמה, למה אנשים מיואשים ולא מוכנים לדבר עם האשה ולהגיע לעמק השווה, אנשים לא מאמינים שיכולים לפעול ולשנות דברים, המציאות היא שכשמדברים יפה יכולים לפעול הכל, ואם לא יודעים מה באמת טוב, אפשר לשאול מורה דרך.

גם אם קמים מאוחר, כל אחד חייב לעשות התבודדות, וכל אחד יבדוק איך זה עובד אצלו, אצל רוב האנשים שרצים לעבודה, זה הכי נכון בבוקר, אנשים שלא רצים בבוקר לעבודה יכולים להתבודד בכל זמן ביום.

• התבודדות זה לא רק תפילה, זה בעיקר שיחה, להשיח את הלב, רבש"ע מה לעשות, יש לי נסיונות, כמו שמדברים עם חבר טוב, אבל הרבה יותר מחבר, כי מחבר מתביישים, ואי אפשר לספר דברים אישיים, אבל אצל הקב"ה אפשר לעשות הכל, ואי אפשר להגיד איך לעשות התבודדות, כי כל אחד פותח את לבו בצורה אחרת ומדבר.

• אחד הטענות שהיו על מוהרא"ש, שהוא אמר שיגידו תיקון חצות עם קריאת שמע שעל המיטה, לפני שהולכים לישון, ואמר לי מוהרא"ש, מה אני אעשה, אני יודע שרבינו רצה שיקומו לחצות, אבל היום לא הולכים לישון לפני שתים עשרה, אנשים לא יודעים שזה לוקח כמה דקות, זה סך הכל כמה מזמורי תהלים, וזה פחות זמן מתיקון הכללי, אחרי שאומרים את המזמורים יכול כל אחד להוסיף תפילות של עצמו, תיקון חצות זה סעיף שנפסק בשו"ע, אבל מה לעשות שבעולם פחות מקיימים את זה.

• היה יהודי שהגיע לרבינו ואמר שקשה לו לקום חצות, אמר לו רבינו, החצות שלך יהיה בשעה 3, אי אפשר להגיד לאנשים חייבים לעשות כך וכך, כל אחד יעשה כמו שהוא יכול.

• אתה שואל מי צריך לוותר בבית, התשובה היא שהחכם מביניהם צריך לוותר, אני זוכר כשהייתי מלמד, היה קשה מאוד כשנסעו בקיץ לקעמפ איך לסדר את הילדים בחדרי השינה, ובסוף נשאר ילד אחד חכם תקוע, ואמרתי לו, הרי אתה ילד חכם, ואתה מביין שזה לא ממש משנה איפה ישנים, אם המיטה למטה או למעלה או ליד הדלת, והוא שואל אותי, וכי בגלל שאני חכם אני חייב לסבול כל חיי, ותמיד לוותר, אמרתי לו, כן, כי אתה

לגמרי ואשתו סבלה מזה, וגירשו אותם, וכל המשפחה נהרסה, והלכו לסבתא שלי לספר, והיא אמרה, האשה לא צודקת, היא היתה צריכה לשכור את הרופא הכי גדול ולרפא אותו, הרי יש כאן בית עם ילדים וצריך להציל אותם.

כשהילדים רוצים ללכת לשחק אצל חבר, ואני לא יודע מה הולך שם בבית, אני אומר להם תגידו לחברים שלכם שיבואו לכאן, ובקריה יש לי בעיה עם זה, כי כולם שומעים את הדרשות, וכל אחד אומר לבן שלו תגיד לחבר שלך שיבוא אלינו, ואף אחד לא מסכים לשלוח את ילדיו לחבריו, יש לי עוד בעיה בקריה, אני לא יכול ללכת למקווה ביום שישי, כי אני אמרתי להם, שאני הולך למקווה בחצות כי אז זה ריק, ובקריה כולם מתנהגים כך והמקווה מפוצץ.

אתם אוכלים בלעיקווד מצות מכונה? לא טעמתם את המצות של הקריה? צריך לתת לתומכי הכולל מהמצות של קרית ברסלב, אלו מצות מאוד טעימות.

אצל רבינו מקבלים המון שכל, לכבד את ההורים, לכבד את ההורים שלה, לכבד את האשה, היום אברך מתחתן ואחרי כמה חודשים הוא כבר מסוגל להיות בריב ענק עם אחד ההורים, שלא יתערבו לו בחיים שלו... אברך יקר, אף אחד לא מתערב, תוותר, תבליג, ותתן הרבה מילים טובות.

היה יהודי שעבד למען הקעמפ של מוסדות סאטמאר, ויום אחד ראה שאין לו כסף לקנות לחם לילדים, הוא ניגש לאיזה גביר ואמר לו שאם יתן לו כך וכך, הוא מבטיח לו שיצליח באיזה עסקה, וכך הווה, והלכו לספר להרה"ק מסאטמאר זי"ע, אמר לו הרבי, אתה לוקח לי את כל העסק... אל תעשה את זה.

היו אצלינו נסים גדולים בחורף הזה, כי בסוף הקיץ אמרו לי במוסדות שנגמרו החגיגות, והכסף שקיבלו בקורונה נגמר, וחשבתי שמהו קורה לי, מאיפה נשלם

קיבלתי היום מכתב מאברך שאשתו מחללת שבת, מה בדרך כלל עונים, חייבים לשמור על ההלכות, ואם לא מתגרשים... ומה יהיה על כל הילדים, וכתבתי לו שמאוד יחזק אותה, ולתת לה מילים טובות והיא תעבור את זה [הסוף היה שאכן חזרה בתשובה שלימה, כשהיא קיבלה מהבעל תשומת לב].

אברך אחד אמר לי, שהיו אצלו בבית עכברים, אז הוא כיסה את החורים, והילד הקטן שלו שואל אותו מה זה, אז הוא ענה שהוא מכסה את זה כדי שלא יצאו משם עכברים, והוא יושב ולומד משניות, ולפתע הוא רואה שהילד הקטן שלו פותח את החורים בחזרה, ושאל אותו מה זה, ענה הילד, אני רוצה לראות את העכברים, כי אמא הראתה לי בטלפון שלה משחק יפה של עכברים מתוקים, ומה יעשה האברך עכשיו? יפרד מאשתו כדי לשמור על ילדיו? ואם הוא יתגרש הוא יצליח לשמור על ילדיו? מה פתאום, יהיה יותר גרוע.

הגיעו אלי פעם בני זוג, והאשה התחילה לתאר את כל מה שהיא עוברת מהבעל, כמה שהוא פוגע בה וכו', וראיתי שהבעל יושב באדישות, כאחד שאומר, בואו נסיים ונתגרש ושלום, ואמרתי לה, האם את רוצה להציל את חיי הנישואין שלך, האם את מעוניינת בו, והיא אומרת שכן אבל שהוא ישתנה, אמרתי לה, בעלך לא יכול כעת להשתנות, הוא כעת שוכב כמו צמח, משותק רח"ל, אולי יתעורר בבוא הזמן, את לא יכולה לצפות לכלום ממנו, תעשי מה שאת יכולה שיהיה אפורה טובה בבית ותקווי אל ד' ותתפללי שזה ישתנה.

לפעמים אני אומר את הטריק החכם, מה היית עושה אם הוא הבן שלך, האם היית זורקת אותו, או שאני שואל אם הוא הבן שלך, ואשתו מתלוננת שהוא לא מתפלל וכו', מה היית רוצה שאשתו תעשה, האם שהיא תקבל אותו או שהיא תזרוק אותו.

את השלום בית לקחתי מרבי הגדול מוהרא"ש, הוא לימד אותי לעשות שלום בית, היה אחד מקרובי משפחתי שהשתבש

משפחות שלא לוקחים.

במוסדות אחרים חייבים ההורים להניח כסף בצד לחתונות, ולמטפלים ולשלום בית, הראש ישיבה כאן עושה שלום בית בחינם.

אתה שואל אם לשאול רב ספציפי או שלא משנה, התשובה היא שתלוי מה, אם אתה שואל על כף חלבי שנפל בבשרי, כל רב יכול לענות לך, וכן אם אתה שואל בהלכות טהרה, אבל אם אתה שואל דברים שבהן תלוי איך לבנות את הבית שלך ואיך לנהל את הבית שלך, תשאל רק את הרב שאתה סומך עליו, כל אחד חייב שיהיה לו מורה דרך שמבין טיפה יותר ממנו, אפילו שהוא עצמו מאוד חכם, יכול להיות שיש מישהו שחכם ממנו באחוז אחד יותר.

אם אתה חושב שלא צריך לנקות כל כך את הבית, מותר לך להגיד את זה בכית רק פעם אחת, אם היא מקבלת את זה, מה טוב, ואם היא לא מקבלת את זה אל תתווכח, תעשה מה שטוב לה.

פעם היו עובדים קשה לנקות את הבית לפסח, כי היו משתמשים באותם כלים בפסח, ולכן היה צורך לנקות את הכלים ולהגעיל אותם, אבל היום יש לכל אחד כלים נפרדים לפסח.

כל הדברי תורה שהמלמדים אומרים לילדים זה מיוחד קודם פסח, אבל בליל פסח מדברים יפה לילדים ושמחים איתם, אומרים את ההגדה, ואומרים להם שהקב"ה אוהב אותנו, מוהרא"ש אומר שמי שאוכל שולחן עורך הוא מתקן את כל הפגמים, מה יש יותר גדול מזה.

אברך שואל מה לעשות שהוא הולך לאכול שבת בבוקר אצל חמיו, וחמיו לוקח לו שעתיים עד שמתחיל את הסעודה, והוא לא מצליח לתפוס תנומה אחת, האמת היא שבשבת אי אפשר לעשות כלום לזה, אם אשתך רוצה ללכת להוריה תלך איתה, ביום ראשון או יום שני תשב איתה במרפסת ותנסה להגיד לה שחשוב לך התנומה בשבת אחת"צ

את המשכורות, כל כך בכיתי לד', כי ידעתי שאי אפשר לשלם את זה, גם אם נלך לגייס כסף, לא נדע מאיפה להתחיל בכלל להביא סכומים כאלו, אבל אחרי בכיות להקב"ה, נסים גדולים התרחשו, נכנסו לחשבון הבנק כמה וכמה פעמים צ'קים אנונימיים, בסכומים של עשרות אלפי דולר כל צ'ק, והתחלתי להתבייש למה הייתי לחוץ בתחילת השנה, ר' אברהם משה עזר לי עכשיו בערב פסח לשלם את כל המשכורות, אחרי שקיבלתי את הצ'קים אין לי למי להגיד תודה, כי זה חסוי, אני רק יכול להגיד ש'כח אייבערשטער, נסים ונפלאות.

אין לנו גבירים כמו שיש לכל מוסד אחר, אבל יש לנו נסים גדולים שהקב"ה עושה איתנו, ועם הזמן יהיה יותר קל לנהל את התקציב במוסדות, יש יותר ויותר הכנסות, הכיתות מתמלאות, יש כבר עשרים ילדים בכיתה ויותר, אנחנו לא לוקחים את הסכומים של שכר לימוד שלוקחים במוסדות אחרים, לקעמפ מבקשים שההורים ישלמו פעמיים שכר לימוד החודשי, משפחה ששולחת את הילדים כאן למוסדות ומחתנים את הילדים כמו שמחתנים כאן, אין להם על מה להיכנס לחובות ועל מה לשמור כסף בצד.

יש כאן באזאר של בגדים משומשים, אבל לא ממש משומשים, השתמשו בזה כמה פעמים, בחינם אנשים לא ירצו לקחת, אז מוכרים את זה בדולרים בודדים, 3 דולר למכנס 31 דולר לחצאית במקום 80 דולר, יושבים שם מתנדבים שמסדרים את זה, ומה שלא מתאים הם זורקים, כל בוקר מגיע לשם קרטונים של בגדים, אנשים קונים בגד לובשים פעם אחת ולא רוצים לזרוק, העסק הזה הכניס למוסד בשנה האחרונה עשרים אלף דולר, וחוסך לאנשי שלומינו חצי מיליון דולר.

יש משפחות שלא רוצים לקנות שם כי יש להם כסף, וביקשתי מהם שיכנסו לשם לפחות פעם בחודש, שלא יהיה בבית ספר מצב, שיש ילדים ממשפחות שלוקחים מהבאזאר ויש

וכו'.

אני לא מתווכח עם אנשים ולכן לבשתי מסכה, אבל חוץ מזה לא לבשתי אף פעם מסיכה, הלכתי עם הצעיף על הפה.

כשהגיע הזמן להגיע לראש השנה לאומן, הרי אף אחד לא דיבר יותר מדי, ואנשים חשבו שיש לי אישור כניסה, ולא היה לי כלום, ואחד התלמידים הגיע להיפרד שנוסע, ושאלתי איך הוא נוסע, ואמר שבעד בצע כסף אפשר להשיג אישור כניסה, ושילמתי והוא הביא לי גם אישור, אבל בסוף חזרתי כי לא יכולתי להשאיר כאן את התלמידים לבד, היה מאוד קשה להגיע להחלטה הזאת, המון התבודדות.

אני רוצה שתקחו מכאן מהסעודה את הדבר הכי חשוב שצריך, שיהיה אורה נעימה בבית, חייבים שיהיה סמכות ותקיפות, אבל אורה נעימה, יש אנשים שמאוד מקפידים שהילדים לא יקפצו על הכורסא, ואחותי אמרה לי שיש חשבון פשוט, כורסה עולה אלף דולר, אם זה מתקלקל בשנה זה יוצא שלש דולר ליום, וכי לא שווה לי לתת לילדים שלי שלש דולר ליום שיקפצו וירקדו, וזה יכול להחזיק גם שנתיים ושלוש, וזה עלה רק דולר ליום.

כשנכנסנו עם הישיבה אצל הרב שעהר, הוא בדיוק סיים לשפץ את הבית כנסת, וכשבאתי לחתום איתו את החוזה, שאלתי אותו, איך אתה מכניס בחורי ישיבה לבית כנסת חדש, הוא אמר לי, אני כבר לא יכול עם הלחץ הזה של שמירת הבית כנסת היפה, תביא את הבחורים שיעשו חור בקיר, וזהו, שירד כל הלחץ.

צריך לדעת שאם אשתך עכשיו מתרגזת וצועקת על ילדיך, אתה חייב לזרום איתה ולעשות את עצמך גם כועס איתה, וח"ו להיות אדיש לרגשותיה, אחרי זה כשהכל נרגע אפשר לדבר על זה ברוגע, ואם הילדים מתחצפים אליה, חייבים להתנהג בתקיפות גדולה, שיהיה דרך ארץ בבית, לא כל דבר זה חוצפה, אם האמא אומרת להיכנס למיטה והילד לא נכנס זה עדיין לא חוצפה, ואם היית

בשבת הראשונה של הקורונה, מאוד נבהלתי, כי אני עומד ומתפלל בעמוד של החזן, אבל אני שומע לפעמים התלחשויות שאנשים מדברים בתפילה... ובאותו שבוע היה כזה שקט, וראיתי אנשים קפואים, חשבתי שאני לבד בבית כנסת, החלטתי שלא הולכים ככה הביתה, ואחרי התפילה היה שיעור בליקוטי מוהר"ן ששמחה היא הרפואה הגדולה ביותר, ואנשים קיבלו בחזרה את הצבע על הפנים.

הכבישים היו ריקים, פעם בשבוע נסעתי לקריה, והגענו בחצי מהזמן, היה לנו נס גדול אז בקורונה, כי כל המוסדות היו כסידרן, אבל ביקשתי שהבנות לא יבואו עם התלבושת האחידה, ואחד השכנים שראה שהבנות מגיעות לבית הספר הלשין למשטרה, והשוטרים נכנסו וראו שם מורה עם שלושים בנות, ושאל את המורה, האם זה בית ספר, היא ענתה שלא, והיא רק אספה את הבנות מהבנין שיהיה להם יחד תעסוקה, והשוטר יצא משם.

גם בישיבה הגיעו כמה פעמים משטרה, אבל לא פתחנו להם את הדלת, היו כאן כמה אברכים שהיו להם טענות נגדי שאני לא שומר את החוק, אבל אחרי שבועיים גם הם שלחו את הילדים לתלמוד תורה, התלמוד תורה פתחתי בזכות אשתי, כי היה יום אחד שלא היה תלמוד תורה, ואשתי אומרת לי, אתה כבר פתחת מוסדות וקריה ומקוואות ומה לא, אם הילדים ממשיכים ככה עוד יום אחד, תפתח בבקשה בית משוגעים עבורי, אי אפשר ככה, למחרת כבר היה תלמוד תורה עם כל מיני טריקים, ברוך השם.

סבא שלי ז"ל שאל אותי מה קורה כאן במוסדות, וכששמע שהכל פתוח הוא כל כך נהנה, ברוך השם שהלכתי כל יום למקווה הייתי צריך לקום לפנות בוקר מוקדם, כי לא ידענו מה יהיה בהמשך היום, פעם אחת לבשתי מסכה, כי הלכתי ברחוב ויהודי אומר לי שזה חילול השם שאני הולך בלי מסכה,

המטפלים והשטויות שלהם, והגמרא אומרת שם עוד כמה דברים, ובירושלמי כתוב עוד כמה סיבות למה זה קורה, על חטאים שונים, של ניאוף ומחלוקת ומעשרות וכו'.

מי שזכר לעשות ברכה, עשה ברכה, עושה מעשה בראשית, אולי לפי הראיונות בחדשות לא צריך לברך...

שרנו עכשיו ברכי נפשי, חשבתי שאומרים, המביט לארץ ותרעד יגע בהרים ויעשנו, אשירה לד' בחיי, הקב"ה מסתכל על הארץ ועושה רעידת אדמה, ומה אני עושה, אשירה לד' בחיי, אני מודה להקב"ה שברוך השם לא קרה לי כלום ואני חי.

אני הייתי אז בישיבה והרגשנו קצת את הרעידה, אבל כאן בבית בקומה שביעית עפו דברים, צלחות עפו מהארונות, ואמרתי לבחורים, שרואים מזה, שכשיהודי עושה כאן משהו קטן, למעלה יש לזה ערך גדול והוא מסובב כל העולמות, כמה שהמקום יותר גבוה יותר הרגישו שמהו קרה כאן.

ביום שישי לפנות בוקר אני הולך הרבה פעמים לקברי צדיקים, או לאוהל כאן, או לריבניץ, כי ביום שישי ישנים אחה"צ אפשר לקום מוקדם יותר, וחזרתי מקברי צדיקים ואז התחיל הרעידה, ולקח לי זמן לקלוט מה קורה כאן, חשבתי שזה רק הבנין של הישיבה.

אחד מבני משפחתי לומד בתלמוד תורה מסויים, והמלמד בתלמוד תורה שם עשה מנהג שבכל יום שישי מגיע ילד אחד ועולה על הבמה ואומר דברי תורה, והילד הזה מבני משפחתי הגיע תורו ועלה על הבמה בדיוק בזמן של רעידת האדמה, והתחיל לעוף מצד לצד, והמלמד התחיל לצעוק עליו, תירגע ותעמוד ישר, והוא לא הצליח, והמלמד אמר לו, אתה לא מסוגל לעמוד ישר אז תרד מהבמה, וקנס אותו, אחרי זה בהפסקה יצא לחדר מלמדים ושמע את החדשות, הוא נכנס מיד לכיתה ופייס אותו.

אני זוכר שאחרי החתונה שלי בליל שבת

צריך לתת סטירה קטנה לילד כי הוא התחצף, אל תקנה לו אחרי זה מסוק גדול לפצות אותו... זה מצויין לנהל בית בתקיפות, וח"ו לנהל את הבית בהפקרות.

- כל מה שאני מספר אלו סיפורים יפים ועצות מעולות, אבל אחרי הכל חייבים לבקש הרבה מהקב"ה על שלום בית ועל חינוך הילדים.
- אומרים שהסיבה שכשעושים שבת התוועדות לחינוך ילדים, נוסעים לשם ההורים בלי הילדים, כי אם הילדים היו שם, היו רואים שכל מה שאומרים שם לא עובד בכלל בפועל, והם שומעים שם כל מיני עצות וכו' בסוף חוזרים הביתה ורואים שאין כלום בכל העצות הללו.
- אחד הדברים הקשים ביותר שיש לי זה לכתוב מכתב יומי, כי כשמישהו שואל שאלה אני יודע שצריך לענות לו, אבל מכתב יומי, מי צריך בכלל חיזוק, מה צריך לכתוב.
- לא יאומן מה שהולך בקווי החדשות החרדים, מעלים לראיונות אחד אחרי השני אודות הרעידת אדמה, ואף אחד מהאנשים לא הזכיר את שם השם, כל אחד מבין קצת למה זה קרה, אף אחד לא מבין באמת, אבל לאף אחד לא נופל בראש שהקב"ה עשה את זה, ואף אחד לא אומר את כל הסיבות שהגמרא אומרת על זה, הכל מתאים להם בחשבון ולא יודעים שהקב"ה מנהל את זה, המביט לארץ ותרעד.
- בליל שבת לימדתי את הגמרא בברכות, שרב קטינא עבר ליד בית של מטפל, אז קראו לזה מכשף, ובדיוק היה רעידת אדמה, וחשב לעצמו אם המטפל יודע למה זה קורה, והמטפל אומר קטינא קטינא אתה לא יודע למה זה קורה? זה קורה כי בשעה שהקב"ה רואה את בניו בצער הוא בוכה ומשתי הדמעות נהיה רעידת אדמה, אמר רב קטינא, שזה לא נכון מה שהמטפל אמר, כי אם זה נכון היה צריך להיות שתי רעידות אחד אחרי השני כי יש שתי דמעות, והגמרא אומרת שזה כן נכון, רק רב קטינא לא רצה שילכו לכל

והבטחתי להם שכל מי שיבחן על הלכות שבת אתן לו משהו מכובד, מה אתם חושבים שצריך לתת להם, מי שנבחן מקוואות קיבל אלף דולר, אבל הלכות שבת זה לימוד קשה יותר, אברך שיודע הלכות שבת הוא תלמיד חכם לכל דבר, התחילו הלכות שבת לפני חודשיים, ומסיימים בעז"ה עוד חצי שנה.

• הכסף שנותנים להם זה לא שמשלמים את לימוד התורה, זה רק להראות להם שמעריכים אותם, האברכים מרגישים שמחשיבים אותם, באומן הם משלמים חצי מחיר, זה לא עוזר להם לחיות ברווח, אבל הם מרגישים שמישהו מחשיב את הלימוד התורה שלהם.

• מאוד קל למצוא נדבנים לדברים שהם חד פעמי, בית כנסת, מקוה וכדומה, אבל למצוא כסף למשהו שצריך לשלם כל חודש, כמו משכורת לאברכי הכולל, זה מאוד קשה.

אחרי הסעודה פתאום כל הדלתות התחילו לזוז, ולא ידעתי מזה, אבל הייתי צריך להרגיע את אשתי ואמרתי לה שזה כלום, אבל מאוד נבהלתי, בבוקר כשקמתי הסתובבתי סביב לבנין, לבדוק שהכל בסדר, ורק אחרי זה כשהלכתי למקווה שמעתי שהיה רעידת אדמה והכל בסדר... ניתן לכהן לברך על הכוס.

• שכחתי לדבר מהכולל, תודה רבה לכל מי שעוזר לנו בכולל, אברכים חשובים יושבים ולומדים, ומנסים לעזור להם מה שאפשר, מקבלים 350 דולר לשבוע, אבל האברכים הצעירים שאין להם ילדים מקבלים רק 200, ורק מאז שנולד ילד ראשון מקבלים 350, וגם הקלנו להם שהם משלמים שכר לימוד פחות, ואת הקצת הזו שנותנים להם, זה מה שמסייע להם לשבת וללמוד תורה, אשריכם שאתם עוזרים לזה, הם לומדים עכשיו הלכות שבת,
